

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **M. S.**

skazanego z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i in.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w Izbie Karnej w dniu 8 stycznia 2024 r.

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 20 czerwca 2023 r.,

sygn. akt II Ka 187/22, zmieniającego wyrok

Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 29 grudnia 2021 r.,

sygn. akt II K 188/21,

p o s t a n o w i ł:

I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

II. obciążyć skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.

[J.J.]

UZASADNIENIE

M. S. został oskarżony o to, że:

„I. w okresie od [...] 2019 roku do [...] 2020 roku daty bliżej nieustalonej w T. oraz P. woj. [...], działając wbrew przepisom ustawy, w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, udzielał środki odurzające w postaci ziela konopi innych niż włókniste, w ten sposób, że:

- w dniu [...] 2019 roku zbył M. S.1 oraz innym dotychczas nieustalonym osobom za kwotę 100 zł – 3 gramy marihuany,
- w [...] 2019 roku zbył M. S.1 oraz innym dotychczas nieustalonym osobom za kwotę 540 zł – 20 gram marihuany,
- w [...] 2020 roku zbył M. S.1 oraz innym dotychczas nieustalonym osobom za kwotę 540 zł - 20 gram marihuany,
- wiosną 2020 roku zbył M. S.1 oraz innym dotychczas nieustalonym osobom za kwotę 540 zł - 20 gram marihuany,
- w [...] 2020 roku zbył M. S.1 za kwotę 540 zł - 20 gram marihuany,
- w [...] 2020 roku zbył M. S.1 oraz innym dotychczas nieustalonym osobom za kwotę 540 zł - 20 gram marihuany,

tj. o czyn z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r. poz. 852) w zw. z art. 12 § 1 k.k.;

II. w dniu [...] 2020 roku w miejscowości G. woj. [...], działając wbrew przepisom ustawy, posiadał znaczne ilości środków odurzających oraz substancji psychotropowych w ten sposób, że przewoził samochodem osobowym marki [...] o nr rej. [...] - 1462,87 gram ziela konopi innych niż włókniste, 1016,43 grama amfetaminy oraz 1028 sztuk tabletek Ecstasy zawierających w swoim składzie substancję psychotropową w postaci MDMA o łącznej wadze 392,92 grama,

tj. o czyn z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r. poz. 852).”

Wyrokiem z 29 grudnia 2021 r. Sąd Rejonowy w Biłgoraju, sygn. akt II K 188/21, uznał M. S. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów wyczerpujących dyspozycje, w odniesieniu do: pkt. I art. 59 ust. 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 § 1 k.k. i pkt. II art. 62 ust. 2 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Za czyn z pkt. I na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 300 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na 20

złotych, a na podstawie art. 45 § 1 k.k. orzekł wobec M. S. przepadek korzyści majątkowej w wysokości 2800 złotych; za czyn z pkt. II na podstawie art. 62 ust. 2 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności. Na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. orzeczone wobec oskarżonego jednostkowe kary pozbawienia wolności połączył i jako łączną wymierzył mu karę 2 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca M. S., zarzucając mającą istotny wpływ na jego treść:

„I. obrazę art. 4, 7, 410 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. polegającą na dowolnej i jednostronnej ocenie całości zgromadzonego materiału dowodowego, z uwypukleniem dowodów niekorzystnych dla oskarżonego M.S., przy jednoczesnym zupełnym pominięciu tej jego części, która przemawia na korzyść oskarżonego oraz nienależytym uzasadnieniu przez Sąd na jakich oparł się w tej mierze dowodach, i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, a konkretnie:

- poprzez bezkrytyczne przyjęcie za wiarygodne zeznań funkcjonariuszy biorących udział w zatrzymaniu M. S.1 i na tej podstawie dokonanie kluczowych ustaleń w sprawie, bez dokonania weryfikacji czy faktycznie wskazane osoby wywierały wpływ na treść składanych zeznań przez zatrzymanego M. S.;
- oparcie dokonanych ustaleń faktycznych na opinii LK KWP z zakresu badań chemicznych w sytuacji, gdy do badanie dotyczyło jedynie niewielkiej części znalezionej u M. S. substancji, co nie oznacza automatycznie, iż cały zatrzymany materiał stanowi środki odurzające lub substancje psychotropowe;
- braku wzięcia pod uwagę przy dokonywaniu oceny stanu faktycznego, iż pomimo dokonywania czynności licznych przeszukań nie znaleziono jakichkolwiek dowodów świadczących o sprzedaży środków odurzających przez oskarżonego;
- poprzez brak wyciągnięcia jakichkolwiek wniosków z faktu, iż brak jest w sprawie jakichkolwiek świadków potwierdzających okoliczność, iż M.S. kiedykolwiek zajmował się sprzedażą środków odurzających;
- poprzez brak wzięcia pod uwagę, iż z treści wiadomości sms M. S.1 kierowanych do znajomych nie wynika w żaden bezpośredni sposób, aby oskarżony M.S.

dokonywał sprzedaży narkotyków. Dokonana interpretacja treści wiadomości stanowi zaś naruszenie zasady <<in dubio pro reo>>;

- brak wzięcia pod uwagę, iż M.S. w momencie zatrzymania informował funkcjonariuszy, w którym miejscu w aucie znajdują się środki, jak i gdzie i w którym konkretnie miejscu i dla kogo ma przekazać posiadaną przesyłkę, które to okoliczności nie zostały zweryfikowane;

2) obrazę art. 171 § 1 punkt 7 k.p.k. poprzez dokonanie ustaleń faktycznych w sprawie na podstawie wyjaśnień M. S.1 z dnia 12 października 2020 roku w warunkach wyłączających swobodę wypowiedzi na skutek obawy oskarżonego w zakresie możliwości zastosowania wobec niego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, jak i brak wyjaśnienia przez Sąd dlaczego wskazywany przez oskarżonego w trakcie procesu fakt strachu, jak i obawy przed aresztem nie stanowił wystarczającej podstawy do przyjęcia uprawdopodobnienia, iż wyjaśnienia oskarżonego zostały złożone w okolicznościach wyłączających swobodę wypowiedzi;

3) obrazę art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez wysoce ogólnikowe uzasadnienie w zakresie oskarżonego M. S., bez wskazania konkretnych okoliczności i dowód na ich poparcie, a tym samym brak wskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku rzeczowych motywów jakimi kierował się Sąd meriti uznając sprawstwo oskarżonego za bezspornie wynikające z materiału dowodowego, podczas gdy szereg dowodów min. wyjaśnienia współoskarżonego, takiej wersji przeczy. Zbiorcze wypisanie dowodów na podstawie których Sąd uznał sprawstwo oskarżonego za wynikające z zebranego w sprawie materiału dowodowego, bez ich omówienia, jak i wskazania z których konkretnie dowodów, w tym fragmentów zeznań wynika fakt dokonania czynu przez oskarżonego, co faktycznie uniemożliwia merytoryczną kontrolę rozstrzygnięcia, jak i odniesienie się i przedstawienie zarzutów do ustaleń Sądu I instancji;

4) art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. polegającego na odstąpieniu od wywołania nowej opinii biegłych sądowych z zakresu badań chemicznych w celu przebadania zatrzymanego u oskarżonego materiału,

w sytuacji gdy przeprowadzone w sprawie badanie i wydana opinia jest niejasna i niepełna ponieważ badanie nie obejmuje całości zabezpieczonego materiału;

5) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na treść wyroku poprzez błędne przyjęcia, iż oskarżony dopuścił się czynu polegającego na udzielaniu środków odurzających, w okresie od [...] 2019 roku, do [...] 2020 roku , w sytuacji gdy z akt sprawy nie wynika, w jakich konkretnie terminach miało dochodzić do transakcji, jakie konkretnie osoby miały w nich uczestniczyć , jak i brak jest środków które miały być sprzedawane , a więc brak jest możliwości zweryfikowania , czy przekazywane substancje stanowiły środki odurzające;

6) rażącą niewspółmierność kary co do czynu określonego w pkt.2 aktu oskarżenia na skutek braku wzięcia pod uwagę iż oskarżony w momencie zatrzymania wskazała miejsce ukrycia substancji, jak i poinformował konkretnie gdzie i komu ma przekazać przesyłkę podając tym samym istotne informacje dotyczące czynu zabronionego, co nie zostało wzięte pod uwagę przy wymiarze kary za dokonany czyn.”

Autor apelacji w konkluzji wniósł o:

„- zmianę wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu w pkt I aktu oskarżenia, jak i wymierzenia oskarżonemu łagodniejszego wymiaru kary za czyn opisany w pkt II aktu oskarżenia;

ewentualnie:

- uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania do Sądu I instancji.”

Wyrokiem z 20 czerwca 2023 r. Sąd Okręgowy w Zamościu, sygn. akt II Ka 187/22, zmienił zaskarżony wyrok co do M. S. w ten sposób, że ustalił, iż przedmiotami czynności wykonawczych czynu przypisanego mu w punkcie II, zawierającymi substancje psychotropowe było 827,28 g proszku zawierającego amfetaminę oraz 1026 sztuk tabletek zawierających 3,4-metylenodioksymetamfetaminę / MDMA/, utrzymując go w mocy w pozostałych częściach.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego, zarzucając rażące naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to:

„1. 167 k.p.k. i art. 427 § 3 k.p.k., art. 201 k.p.k. poprzez bezzasadne oddalenie na rozprawie apelacyjnej w dniu 20 czerwca 2023 roku wniosku dowodowego obrońcy o wydanie uzupełniającej opinii biegłego sądowego, ewentualnie nowego biegłego w sytuacji gdy z treści złożonej opinii wynika iż ma ona charakter teoretyczny - niepełny, a nowe dokumenty dotyczące stanu zdrowia oskarżonego mogły mieć wpływ na jej treść, a tym samym nie podejmując wszelkich czynności pozwalających na dokonanie prawdziwych ustaleń w sprawie, co skutkowało z kolei pozbawieniem oskarżonego udziału w rozprawie apelacyjnej, w tym niezasadnym pozbawieniem oskarżonego możliwości udowodnienia braku dopuszczenia się czynu polegającego na udzielaniu środków odurzających, a zatem naruszenia prawa oskarżonego do obrony;

2. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozważenie zarzutu apelacyjnego naruszenia art. 4 k.p.k., 7 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k. oraz art. 171 § 7 k.p.k. w zakresie jakim skarżący zarzucał Sądowi I instancji dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, przy pominięciu zasad prawidłowego rozumowania, oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego polegające na odmowie nadania waloru wiarygodności wyjaśnieniom M.S.1 złożonych przed Sądem w części dotyczącej braku posiadania na etapie postępowania przygotowawczego swobody wypowiedzi na skutek występującej obawy zastosowania tymczasowego aresztowania, jak i braku występowania jakichkolwiek dowodów świadczących o udzielaniu środków odurzających przez oskarżonego.”

Autor kasacji wniósł o:

„1. uchylenie zaskarżonego Wyroku w części dotyczącej M.S. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania w postępowaniu apelacyjnym;

2. wstrzymanie zaskarżonego orzeczenia w stosunku do M. S. do czasu rozstrzygnięcia kasacji;

3. stosownie do treści art. 518 k.p.k. w zw. z art. 452 k.p.k. przeprowadzenie dowodu z dokumentacji medycznej po jej złożeniu przez skazanego na okoliczność ustalenia stanu zdrowia skazanego uniemożliwiającego jego udział w rozprawie apelacyjnej.”

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie trzeba przypomnieć, że podstawy wniesienia kasacji o jakich mowa w art. 523 § 1 k.p.k. to nie tylko wymóg formalny, ale przede wszystkim obowiązek wykazania rzeczywistych, wskazanych w tym przepisie naruszeń art. 439 k.p.k. albo innego rażącego naruszenia prawa, jeśli mogło mieć ono istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia. Zarzut istnienia tej rangi uchybienia, sformułowany wyłącznie na potrzeby wniesienia kasacji, a sprowadzający rolę Sądu Najwyższego do „trzeciej instancji”, nie może być zatem skuteczny. Takim zaś okazał się każdy zarzut podniesiony w kasacji obrońcy M. S..

Odnosnie do zarzutu z punktu 1. przepis art. 167 k.p.k. nakłada na Sąd meriti obowiązek przeprowadzenia dowodów z urzędu, ale tylko w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy - innymi słowy - w jakim jest to niezbędne dla prawidłowego wyrokowania. Sąd orzekający ma zatem obowiązek dochodzenia do prawdy również w sytuacji, gdy strony nie wnioskują o przeprowadzenie nowych dowodów, ale dopiero wówczas, gdy dokonując oceny dowodów uzna, że materiał dowodowy jest niepełny i nasuwa wątpliwości co do stanu faktycznego sprawy i tym samym wymaga uzupełnienia - co w niniejszej sprawie nie miało miejsca, a zarzut ten tylko formalnie skierowany jest przeciwko wyrokowi Sądu odwoławczego.

Ponadto podnieść należy, że art. 201 k.p.k. znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy opinia biegłego jest niepełna lub niejasna albo gdy zachodzi sprzeczność w samej opinii lub między różnymi opiniami w tej samej sprawie. W

rozpoznawanej sprawie Sąd drugiej instancji uznał, że sporządzona w sprawie opinia biegłego z zakresu medycyny sądowej była wyczerpująca, logiczna i szczegółowa, zgodna z doświadczeniem życiowym i wskazaniem wiedzy w tej dziedzinie. Procedujący w sprawie Sąd nie stwierdził również sprzeczności w przedmiotowej opinii, które uzasadniałyby potrzebę uzupełniającego przesłuchania tego samego biegłego, bądź powołania nowego. Podkreślić trzeba także, iż w sytuacji, gdy opinia biegłego jest w ocenie sądu pełna, a jego stanowisko w tym względzie zostało uzasadnione, to fakt, iż opinia taka nie spełnia oczekiwań uczestników postępowania, nie jest przesłanką dopuszczenia kolejnej opinii (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 sierpnia 2013 r., IV KK 178/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 5 maja 2010 r., II AKz 199/10, Prok. i Pr. 2012, Nr 6, poz. 22; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 marca 2012 r., II AKa 270/11, KZS 2012, z. 5, poz. 51).

Nie doszło przy tym do naruszenia przez Sąd odwoławczy, żadnych przepisów o charakterze gwarancyjnym, w tym prawa do obrony. Takie poglądy autora kasacji pozostają w jednoznacznej sprzeczności z rzeczywistym przebiegiem postępowania w sprawie.

Jako oczywiście bezzasadny jawi się także zarzut opisany w punkcie 2. kasacji. Zgodnie z art. 457 § 3 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy ma obowiązek rozważenia wszystkich zarzutów i wniosków wskazanych w środku odwoławczym, wskazując w uzasadnieniu orzeczenia, dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za zasadne albo niezasadne. Jak zauważa się w orzecznictwie, nie istnieje model czy schemat uzasadnienia, o którym mowa w art. 457 § 3 k.p.k., bowiem jego zakres i szczegółowość zależne są od realiów konkretnego postępowania, w tym także od merytorycznej zawartości uzasadnienia orzeczenia Sądu pierwszej instancji, jak również od treści środka odwoławczego. Niezależnie od konstrukcji uzasadnienia orzeczenia Sądu odwoławczego, powinno ono zawierać argumentację udzielającą stronom - a w szczególności skarżącemu - odpowiedzi, dlaczego został podzielony zarzut (y) odwoławczy (e) bądź z jakich przyczyn został (y) on (e) uznany (e) za niezasadny (e) i w konsekwencji, czy uwzględniono w całości albo w części wnioski zawarte w środku odwoławczym

bądź dlaczego nie doszło do ich uwzględnienia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2017 r., V KK 423/16).

Lektura uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego, w świetle zarzutów sformułowanych w apelacji obrońcy M. S., nie pozostawia wątpliwości co do tego, że kontrola instancyjna przeprowadzona przez Sąd Okręgowy w Zamościu została dokonana zgodnie ze standardami rzetelnego procesu, wyznaczanymi m.in. przez treść art. 457 § 3 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k., zaś argumentacja skarżącego stanowi nieprzystającą do charakteru postępowania kasacyjnego polemikę ze stanowiskiem orzekających Sądów co do wartości dowodowej wyjaśnień M.S. Formułowanie zarzutu obrazy tych przepisów świadczy wręcz o instrumentalnym budowaniu zarzutów kasacyjnych, które są - w ślad za apelacją - dalszą polemiką z ustaleniami dokonanymi przez Sąd odwoławczy. W takim brzmieniu nie mogą one uzyskać waloru zarzutów kasacyjnych, bowiem nie wykazują rzeczywistych i to rażących uchybień Sądu ad quem.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[ał]